

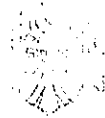

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr. 31/02-69-3823

Chișinău

13 aprilie 2022

**Agencia Națională de Reglementare a
Activităților Nucleare și Radiologice**
agentia.nucleara@anranr.gov.md

Copie : Ministerul Mediului
cancelaria@mediu.gov.md

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Ref: scrisoarea nr. 04-1/267 din 07 aprilie 2022 / număr unic 468/MM/2021

Prin prezenta, Centrul de armonizare a legislației prezintă Avizul de compatibilitate elaborat în baza examinării proiectului de lege cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică, inclus în pct. 15.7.2. din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021 - 2022, aprobat prin HG nr. 235/2021.

Anexă: 3 file

/Semnat electronic/

Șef Centru

Natalia SUCEVEANU

Digitally signed by Suceveanu Natalia
Date: 2022.04.15 08:09:32 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

AVIZ DE COMPATIBILITATE

În baza examinării repetate a **proiectului de lege cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică**, inclus în pct. 15.7.2. din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021 - 2022, aprobat prin HG nr. 235/2021.

Prezentul Aviz de compatibilitate a fost întocmit de Centrul de armonizare a legislației în baza Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și a HG nr. 1171/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul prenotat are drept scop transpunerea parțială în legislația națională a prevederilor Directivei 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizate și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom, în vederea stabilirii normelor fundamentale de securitate pentru protecția sănătății persoanelor ca rezultat al expunerii profesionale, medicale, naturale și al expunerii publice la radiații ionizante, planificate și în condiții de urgență radiologică sau nucleară. Astfel, proiectul național stabilește cerințe cu privire la sistemul de protecție radiologică, instituie reglementări privind educația, formarea și informarea în domeniul protecției radiologice, justificarea și controlul reglementat al practicilor, prevede norme detaliate cu referire la expunerea profesională, medicală și publică la radiațiile ionizate, fixează competența autorităților publice în reglementarea activităților nucleare și radiologice.

Menționăm că, prezentul proiect este o acțiune prioritară de transpunere, stabilită de pct. 15.7.2. din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021 - 2022, aprobat prin HG nr. 235/2021, având termen de realizare **martie 2022**.

Ca urmare a expertizei de compatibilitate a versiunii inițiale a proiectului (Declarația de compatibilitate nr. 31/02-126-9585 din 30 noiembrie 2021), Centrul de armonizare a legislației a constatat că proiectul în cauză asigură transpunerea parțială a Directivei 2013/59/Euratom. Totodată, au fost înaintate obiecții privind compatibilitatea cu Directiva 2013/59/Euratom, obiecții privind tehnica legislativă, precum și obiecții privind instrumentele procesului de armonizare (clauza de armonizare și tabelul de concordanță), care au fost parțial încorporate în versiunea finală a proiectului.

În urma examinării versiunii actuale a proiectului de Lege, prin prisma Directivei 2013/59/Euratom, **reiterăm următoarele:**

- Proiectul Legii nu a asigurat transpunerea unor noțiuni relevante domeniului utilizate în textul proiectului (definiția "activitate" (A) (art. 4, pct. 5); definiția "niveluri de eliberare" (art. 4, pct. 11); definiția "expert în fizică medicală" (art. 4, pct. 49); definiția "populație" (art. 4, pct. 53); definiția "sursă de radiații" (art. 4, pct. 75) și definiția "sursă închisă" (art. 4, pct. 90)), motivînd netranspunerea acestora prin faptul că, fie acestea sunt niște noțiuni generale, fie deja se regăsesc în alte acte normative naționale în vigoare. Astfel, cu referire la aceste noțiuni, rubrica nr. 5 a Tabelului de concordanță trebuie să identifice exact noțiunile care nu necesită transpunere din motivul uzului lor general, precum și noțiunile care deja sunt definite de acte normative în vigoare, prin identificarea exactă a actului normativ corespondent;

- Proiectul Legii nu a asigurat transpunerea unor anexe ale actului UE, după cum urmează: **Anexa II**, care stabilește factorii de pondere pentru radiație și factorii de ponderare tisulară menționați la art. 4, punctul 25 și 33 din Directivă, **Anexa III**, care prevede valorile activității care definesc sursele închise de mare activitate menționate de art. 4, punctul 41 din Directivă, **Anexa V**, care reflectă lista orientativă a practicilor care implică expunerea imagistică în scopuri non-medicale menționată la art. 22 din Directivă, **Anexa VII**, **Tabelul A** referitoare la valorile concentrației activității pentru exceptarea sau eliberarea materialelor care pot fi aplicate în mod implicit oricăror cantități și tipuri de materiale solide, precum și cele din **Tabelul B** privind valorile de exceptare totale ale activității și valorile de exceptare pentru concentrația activității în cantități moderate de orice tip de material, **Anexa VIII**, care reglementează definiția și utilizarea indicelui concentrației activității pentru radiațiile gamma emise de materialele de construcții menționate la art. 75, alin. (2) din Directivă, **Anexa IX**, care prevede lista orientativă a informațiilor necesare pentru cererile de acordare a autorizației menționată la art. 29 din Directivă, **Anexa XIII**, care reflectă lista orientativă a tipurilor de materiale de construcții avute în vedere cu privire la radiațiile gamma emise de aceasta menționată la art. 75, alin. (2) din Directivă, **Anexa XIV**, care conține informațiile care trebuie furnizate în evidența surselor închise de mare activitate (HASS) menționate la art. 89, art. 91 (1) din actul UE, care menționează că întreprinderea care desfășoară activități cu implicarea surselor închise de mare activitate urmează să respecte cerințele stabilite la Anexa XV și **Anexa XVII**, cu privire la lista orientativă a tipurilor situațiilor de expunere existentă menționată la art. 100 din Directivă. Astfel, cu referire la acestea, Tabelul de concordanță statuează doar faptul transunerii acestora în acte normative ulterioare. Se impune, deci, reflectarea expresă în Tabelul de concordanță a denumirii exacte a proiectului de act normativ care va prelua aceste anexe, termenul de implementare a acestora, precum și autoritatea responsabilă de implementare;
- Cu referire la art. 27 din proiectul Legii, care a transpus art. 27 din actul UE și se referă la notificarea sau eliberarea autorizației radiologice, deși Sinteza obiecțiilor și propunerilor menționează că norma națională a fost revăzută, constatăm că *de facto* aceasta a rămas neschimbată. Cu referire la această prevedere, atenționăm că autorul a optat pentru transpunerea directă a acestora în proiectul național, prin metoda "copy-paste", ceea ce nu asigură implementarea eficientă a normelor UE. Astfel, cu referire la art. 27 din proiectul Legii, nu este clară procedura la care vor fi supuse practicile menționate la alin. (1), cea de notificare sau cea de înregistrare, ori prin transpunerea acestora, trebuia selectată normativ una din cele 2 opțiuni propuse de actul UE. Mai mult, ulterior, proiectul național reglementează doar procedura de înregistrare la Agenția națională. Se impune revizuirea art. 27 din proiectul național, prin stabilirea faptului că următoarele practici radiologice: a) exploatarea generatoarelor de radiații sau a acceleratorilor sau a surselor radioactive pentru expuneri medicale sau în scopuri imagistice non-medicale și b) exploatarea generatoarelor de radiații sau a acceleratorilor, cu excepția microscopelor electronice, sau a surselor radioactive în scopuri nespecificate la alin. (1) litera a) sunt supuse înregistrării la Agenție;
- De asemenea, art. 99 din proiectul național, care se referă la cooperarea internațională operează cu termeni specifici statelor membre și spațiului UE – state membre și țări terțe. Ținând cont de statutul actual al RM în raport cu UE, termenii în cauză se vor substitui cu o sintagmă generică "alte state". Cu referire la această obiecție, Sinteza obiecțiilor și propunerilor elaborată de autor nu reflectă faptul acceptării/neacceptării acesteia.

Totodată, remarcăm că, clauza de armonizare a proiectului de lege a fost modificată necorespunzător de autor în procesul de definitivare și nu corespunde cerințelor din art. 34 și 44 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și celor din pct. 30, 31 și Anexa nr. 2 din Regulamentul privind armonizarea legislației RM cu legislația UE, aprobat prin HG nr. 1171/2018.

Prin urmare, clauza de armonizare urmează a fi expusă în următoarea redacție:

Prezenta Lege transpune parțial Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizate și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 13 din 17 ianuarie 2014.

din Legea nr. 100/2017 : ...
2 din Regulamentul privind armonizarea legislației RM cu legislația UE aprobat prin HG nr. 1171/2018. Tabelul de concordanță al proiectului național nu corespunde cerințelor legale înaintate pentru acesta, astfel se impune actualizarea lui în conformitate cu condițiile stabilite de Anexa 3 la HG 1171/2018. Astfel, acesta va fi modificat, după cum urmează :

- Pct. 4 al Tabelului de concordanță va reflecta întreg textul actului UE, în speță, se va introduce art. 92 și 93;
- Pct. 5 al Tabelului de concordanță, la art. 1 și se va exclude referințele directe la Directiva 2013/59/Euratom.
- În compartimentul 6 calificativul „nu este relevant” urmează a fi substituit cu „norme UE neaplicabile” pentru următoarele prevederi ale Directivei 2013/59/Euratom : art. 76 (2)-(5), art. 79 (2)-(3), art. 106-109.

Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.

Expert al Centrului de armonizare a legislației:

Igor IGNAT, consultant principal

Email: igor.ignat@gov.md

Tel: 022-250-576

Ignat

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr. 31/02-126-9585

Chișinău

30 noiembrie 2021

Ministerul Mediului
cancelaria@mediu.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Ref.: scrisoarea nr. 18-23-357-8626 din 09 noiembrie 2021/număr unic 468/MM/2021

Prin prezenta, Centrul de armonizare a legislației prezintă Declarația de compatibilitate întocmită în baza expertizei proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică, inclus în pct. 15.7.2. din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021 - 2022, aprobat prin HG nr. 235/2021.

Anexă: 17 file

/semnat electronic/

Digitally signed by Suceveanu Natalia
Date: 2021.11.30 12:37:43 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Șef Centru
Natalia SUCEVEANU

DECLARAȚIE DE COMPATIBILITATE

În baza expertizei proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică, inclus în pct. 15.7.2. din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021- 2022, aprobat prin HG nr. 235/2021.

Prezenta Declarație de compatibilitate a fost întocmită de Centrul de armonizare a legislației în baza Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a HG nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat și a HG nr. 1171/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de Lege cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică **transpune parțial** Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizate și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 13 din 17 ianuarie 2014 / Council Directive 2013/59/Euratom of 5 December 2013 laying down basic safety standards for protection against the dangers arising from exposure to ionising radiation and repealing Directives 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom Directiva 2013/59/Euratom, 97/43/Euratom and 2003/122/Euratom, published in the Official Journal of the European Union L 13 of 17 January 2014.

I. Obiectul proiectului

Proiectul național are drept scop transpunerea parțială în legislația națională a prevederilor Directivei 2013/59/Euratom, în vederea stabilirii normelor fundamentale de securitate pentru protecția sănătății persoanelor ca rezultat al expunerii profesionale, medicale, naturale și al expunerii publice la radiații ionizante, planificate și în condiții de urgență radiologică sau nucleară. Astfel, proiectul național stabilește cerințe cu privire la sistemul de protecție radiologică, instituie reglementări privind educația, formarea și informarea în domeniul protecției radiologice, justificarea și controlul reglementat al practicilor, prevede norme detaliate cu referire la expunerea profesională, medicală și publică la radiațiile ionizate, fixează competența autorităților publice în reglementarea activităților nucleare și radiologice.

Proiectul național reprezintă un exercițiu de continuitate a armonizării legislației naționale în domeniul activităților nucleare și radiologice, fiind elaborat în temeiul art. 6, lit. a) din Legea nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activității nucleare și radiologice, care a asigurat transpunerea parțială a Directivei 96/29/Euratom din 13 mai 1996 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția sănătății lucrătorilor și a populației împotriva pericolelor prezentate de radiațiile ionizate, act UE abrogat prin Directiva 2013/59/Euratom. În aceeași ordine de idei, menționăm că, Directiva

2013/59/Euratom a constituit obiect al transpunerii parțiale în legislația națională de profil prin HG nr. 434/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la transportarea în siguranță a materialelor radioactive, HG nr. 451/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la radioprotecție, securitate radiologică în practicile de radiologie de diagnostic și radiologie intervențională, HG nr. 1210/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind asigurarea radioprotecției și securității radiologice în practicile de medicină nucleară, HG nr. 608/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind asigurarea securității radiologice în activități cu surse de radiație ionizată în exteriorul incintei special amenajate și HG nr. 506/2020 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la mecanismul de prim răspuns la evenimente nucleare sau radiologice conexe surselor radioactive orfane.

Proiectul de act normativ reglementează, în principal, următoarele aspecte relevante din punct de vedere al transpunerii:

- Stabilește obiectul și domeniul de aplicare în ceea ce privește cerințele de securitate pentru protecția sănătății persoanelor ca rezultat al expunerii la radiații ionizante profesionale, medicale și al expunerii publice și situațiilor de expunere la radiații ionizante planificată, existentă sau de urgență, care implică un risc cauzat de expunerea la radiații ionizante (art. 1 și 2 din proiectul Legii);
- Determină cazurile privind neaplicarea expunerii (art. 3 din proiectul Legii);
- Definește noțiunile relevante domeniului reglementat, cum ar fi: „accelerator”, „aspecte practice ale procedurilor radiologice medicale”, „asigurarea calității”, „audit clinic”, „categoria B”, „containerul sursei”, „controlul calității”, „control reglementat”, etc. (art. 4 din proiectul Legii);
- Stabilește principiile generale de protecție radiologică (art. 5 din proiectul Legii);
- Prevede instrumente de optimizare pentru expunerea profesională, expunerea populației și expunerea medicală (art. 6 din proiectul Legii);
- Stabilește nivelurile de referință pentru situațiile de expunere existentă și de urgență (art. 7, 101 și Anexa I din proiectul Legii);
- Instituie limita de vârstă și limitele de doză pentru expunerea profesională (art. 8-9 din proiectul Legii);
- Stabilește norme cu privire la protecția lucrătoarelor însărcinate și a lucrătoarelor care alăptează (art. 10 din proiectul Legii);
- Prevede limitele de doză pentru ucenici și studenți, precum și limitele de doză pentru expunerea publică (art. 11-12 din proiectul Legii);
- Determină estimarea dozei efective și a dozei echivalente (art. 13 din proiectul Legii);
- Instituie responsabilitățile generale privind educația, formarea profesională și furnizarea de informații (art. 14 din proiectul Legii);
- Stabilește norme cu privire la formarea profesională a lucrătorilor expuși și informațiile furnizate acestora și informarea, formarea profesională a lucrătorilor care pot fi expuși la surse radioactive orfane (art. 15-16 din proiectul Legii);
- Instituie obligația privind informarea prealabilă și formarea profesională a lucrătorilor în situații de urgență, precum și educația, informarea și formarea profesională în domeniul expunerii medicale (art. 17-18 din proiectul Legii);
- Stabilește norme cu privire la justificarea practicilor (art. 19 din proiectul Legii);

- Prevede practici care implică produse de consum (art. 20 și Anexa nr. II din proiectul Legii);
- Instituie norme cu privire la interzicerea unor practici (art. 21 din proiectul Legii);
- Stabilește dispoziții cu referire la practicile care implică expunerea deliberată a oamenilor în scopuri imagistice non-medicale (art. 22 din proiectul Legii);
- Reglementează dispoziții cu privire la controlul reglementat care implică materiale radioactive naturale (art. 23 și Anexa nr. III din proiectul Legii);
- Prevede norme cu privire la abordarea graduală (art. 24 din proiectul Legii);
- Instituie dispoziții cu privire la notificare, exceptare de la notificare, cerințe cu privire la eliberarea autorizației de radiologice și procedura de autorizare (art. 25-29 din proiectul Legii);
- Stabilește criteriile generale de exceptare de la controlul reglementat (art. 30 și Anexa IV din proiectul Legii);
- Prevede responsabilitățile în procesul de autorizare (art. 31 din proiectul Legii);
- Instituie obligația privind protecția operațională a lucrătorilor expuși, precum și a ucenicilor și studenților (art. 32-33 din proiectul Legii);
- Prevede obligația privind consultarea unui expert în protecție radiologică (art. 34 din proiectul Legii);
- Stabilește măsuri de radioprotecție la locul de muncă (art. 35 din proiectul Legii);
- Prevede norme cu privire la clasificarea locurilor de muncă (art. 36 din proiectul Legii);
- Stabilește cerințe cu referire la zonele controlate și zonele supravegheate (art. 38-39 din proiectul Legii);
- Instituie dispoziții privitor la evaluarea radiologică la locul de muncă (art. 39 din proiectul Legii);
- Stabilește norme cu privire la clasificarea pe categorii a lucrătorilor expuși (art. 40 din proiectul Legii);
- Prevede obligația privind monitorizarea dozimetrică individuală (art. 41 din proiectul Legii);
- Instituie obligația cu privire la evaluarea dozelor în caz de expunere accidentală (art. 42 din proiectul Legii);
- Reglementează dispoziții privitor la evaluarea și raportarea rezultatelor (art. 43 din proiectul Legii);
- Stabilește norme cu privire la accesul la rezultatele monitorizării individuale (art. 44 din proiectul Legii);
- Prevede obligația privind supravegherea medicală a lucrătorilor expuși (art. 45 din proiectul Legii);
- Instituie norme cu privire la clasificarea medicală (art. 46 din proiectul Legii);
- Prevede norme care se referă la interdicția de angajare sau clasificare a lucrătorilor inapți (art. 47 din proiectul Legii);
- Stabilește dispoziții cu privire la deschiderea fișelor medicale (art. 48 din proiectul Legii);
- Instituie obligația privind supravegherea medicală specială (art. 49 din proiectul Legii);
- Stabilește norme cu privire la apeluri (art. 50 din proiectul Legii);
- Prevede obligația cu referire la protecția lucrătorilor externi (art. 51 din proiectul Legii);

- Instituie dispoziții cu privire la expunerile autorizate în situații excepționale și expunerea profesională de urgență (art. 52-53 din proiectul Legii);
- Prevede norme cu referire la radonul la locul de muncă, expunerea la radon în interior și stabilirea unui plan de acțiune privitor la radon (art. 54, 74, 103 și Anexa IX din proiectul Legii);
- Stabilește norme cu privire la justificare și optimizare de expunere medicală (art. 55-56 din proiectul Legii);
- Instituie dispoziții cu privire la responsabilitățile autorității administrației publice centrale în domeniul ocrotirii sănătății (art. 57 din proiectul Legii);
- Stabilește norme cu privire la procedurile în domeniul ocrotirii sănătății (art. 58 din proiectul Legii);
- Prevede cerințele privind formarea și recunoașterea profesională (art. 59 din proiectul Legii);
- Stabilește cerințe față de instalații și echipamente radiologice (art. 60 din proiectul Legii);
- Prevede norme referitor la practici speciale radiologice medicale (art. 61 din proiectul Legii);
- Instituie obligația privind protecția specială în timpul sarcinii și alăptării (art. 62 din proiectul Legii);
- Prevede dispoziții cu privire la prevenirea expunerii accidentale și neintenționate (art. 63 din proiectul Legii);
- Reglementează norme privind estimările de doze primite de populație, precum și estimarea dozelor la care este expusă populația (art. 64 și 66 din proiectul Legii);
- Stabilește obligația cu referire la protecția operațională a populației (art. 65 din proiectul Legii);
- Instituie obligația cu privire la monitorizarea evacuărilor radioactive (art. 67 din proiectul Legii);
- Stabilește obligații și sarcini pentru administrația obiectivelor radiologice sau nucleare (art. 68 din proiectul Legii);
- Prevede norme cu privire la obligația de notificare în cazul unei situații de urgență survenite, sistemul de gestionare și pregătire pentru situații de urgență (art. 69, 97, 98 și Anexa V, secțiunea A și B din proiectul Legii);
- Stabilește obligația cu privire la informarea populației susceptibile de a fi afectată în caz de urgență, precum și informarea populației afectate în mod efectiv în cazul unei situații de urgență (art. 70, 71, Anexa VI, secțiunea A și B din proiectul Legii);
- Prevede norme cu referire la dezvoltarea unui program de monitorizare a mediului (art. 72 din proiectul Legii);
- Instituie obligația cu privire la zonele contaminate (art. 73 din proiectul Legii);
- Prevede dispoziții cu privire la radiațiile gama emise de materiale de construcții (art. 75 din proiectul Legii);
- Stabilește obligația privind competența autorității în reglementarea activităților nucleare și radiologie (art. 76 din proiectul Legii);
- Instituie obligația referitor la transparența și informații privind echipamentele (art. 77 și 78 din proiectul Legii);

- Prevede norme cu privire la recunoașterea serviciilor și a experților (art. 79 din proiectul Legii);
- Instituie norme privitor la serviciile de sănătate publică și servicii dozimetrice (art. 80 și 81 din proiectul Legii);
- Stabilește dispoziții cu privire la expertul în protecție radiologică, expertul în fizică medicală și responsabilul de protecția radiologică (art. 82, 83 și 84 din proiectul Legii);
- Prevede cerințe generale pentru sursele radioactive deschise și închise, cerințe privind controlul surselor radioactive închise de mare activitate, precum și cerințele specifice pentru autorizarea surselor radioactive închise de mare activitate (art. 85-88 din proiectul Legii);
- Stabilește obligația cu privire la evidența surselor radioactive închise de mare activitate, precum și ținerea evidenței de către Agenția Națională (art. 89 și 90 din proiectul Legii);
- Instituie obligația privind controlul surselor închise de mare activitate (art. 91 și Anexa VIII din proiectul Legii);
- Prevede obligația referitor la detectarea surselor radioactive orfane (art. 92 din proiectul Legii);
- Instituie obligația cu privire la sistemele menite să detecteze prezența contaminării în produsele metalice (art. 93 din proiectul Legii);
- Prevede dispoziții privind recuperarea, gestionarea, controlul și depozitarea definitivă a surselor radioactive orfane (art. 94 din proiectul Legii);
- Instituirea unui sistem de garanții financiare pentru sursele radioactive orfane (art. 95 din proiectul Legii);
- Stabilește obligația cu privire la notificarea și înregistrarea evenimentelor radiologice sau nucleare semnificative (art. 96 din proiectul Legii);
- Prevede norme privind cooperarea internațională cu alte state terțe cu privire la o situație de expunere de urgență sau situație de expunere existentă (art. 99 din proiectul Legii);
- Reglementează măsuri și programe pentru situațiile de expunere existentă (art. 100 din proiectul Legii);
- Prevede dispoziții privind atribuirea de responsabilități pentru punerea în aplicare a strategiilor de gestionare a situațiilor de expunere existentă (art. 102 din proiectul Legii);
- Instituie obligația privind asigurarea controlului de stat (art. 104 din proiectul Legii);
- Prevede obligația cu privire la asigurarea aplicării legii (art. 105 din proiectul Legii);
- Dispoziții finale (art. 106 din proiectul Legii).

II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE

Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate *Politicii europene în domeniul protecției sănătății*, pe segmentul legislativ *securitatea radiologică*.

Din perspectiva proiectului examinat, prezintă relevanță directă dispozițiile statuate în *Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013* de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile

ionizate și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom, și 2003/122/Euratom.

Directiva 2013/59/Euratom are ca obiectiv principal stabilirea normelor de securitate de bază uniforme pentru protecția sănătății persoanelor care fac obiectul expunerii profesionale, medicale și al expunerii publice împotriva pericolelor cauzate de radiațiile ionizate. În acest scop, actul UE prevede reglementări detaliate cu privire la: sistemul de protecție radiologică; cerințe privind educația, formarea și informarea în domeniul protecției radiologice; justificarea și controlul reglementat al practicilor; expunerile profesionale; expunerile medicale; expunerea publică; responsabilitățile generale ale statelor membre și ale autorităților competente și alte cerințe privind controlul reglementat.

Transpunerea și implementarea Directivei 2013/59/Euratom este importantă în contextul realizării obligațiilor Republicii Moldova, ce rezultă din art. 77 (i), Capitolul 14 „Cooperarea în sectorul energetic”, Titlul IV „Cooperarea economică și alte tipuri de cooperarea sectorială” a Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, potrivit căruia cooperarea poate avea loc în domeniul siguranței nucleare, al securității și al protecției împotriva radiațiilor, în conformitate cu principiile și standardele Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (AIEA), precum și cu tratatele și convențiile internaționale relevante, încheiate în cadrul AIEA, precum și în conformitate cu Tratatul de Constituire a Comunității Europene pentru Energia Atomică (EURATOM), după caz.

Măsuri naționale de transpunere existente:

Directiva 2013/59/Euratom a constituit obiect al transpunerii parțiale în legislația națională de profil prin:

- Hotărârea Guvernului nr. 434/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la transportarea în siguranță a materialelor radioactive (transpune art. 25, art. 41, art. 27, art. 91 și Anexa XVI la Directiva 2013/59/Euratom).;
- Hotărârea Guvernului nr. 451/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la radioprotecție, securitate radiologică în practicile de radiologie de diagnostic și radiologie intervențională (transpune art. 5, art. 19, art. 60 și Anexa II la Directiva 2013/59/Euratom);
- Hotărârea Guvernului nr. 1210/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind asigurarea radioprotecției și securității radiologice în practicile de medicină nucleară (transpune art. 1, art. 2, art. 5, art. 9, art. 10, art. 12, art. 15, art. 19, art. 27, art. 28, art. 32, art. 36-41, art. 43-48, art. 55, art. 56, art. 58, art. 62, art. 65, art. 67-69, art. 81, art. 83-85 și art. 96 din Directiva 2013/59/Euratom);
- Hotărârea Guvernului nr. 608/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind asigurarea securității radiologice în activități cu surse de radiație ionizată în exteriorul incintei special amenajate (transpune art. 24, art. 25, art. 27, art. 36, art. 41, art. 69, art. 86, art. 105 din Directiva 2013/59/Euratom);
- Hotărârea Guvernului nr. 506/2020 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la mecanismul de prim răspuns la evenimente nucleare sau radiologice conexe surselor radioactive orfane (transpune art. 2 (1), art. 4 (pct. 26, 60, 73), art. 12, art. 15-17, art.

42, art. 69, art. 70, art. 92, art. 94, art. 96-99 și Anexa XII la Directiva 2013/59/Euratom).

Totodată, remarcăm că, Directiva 2013/59/Euratom a abrogat un șir de acte UE în domeniu, unele din ele fiind transpuse în legislația națională, după cum urmează:

- *Directiva 96/29/Euratom a Consiliului din 13 mai 1996* de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția sănătății lucrătorilor și a populației împotriva pericolelor prezentate de radiațiile ionizate a fost transpusă parțial prin Legea nr. 132/2012, HG nr. 388/2009 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la managementul deșeurilor radioactive și HG nr. 632/2011 cu privire la aprobare Regulamentului sanitar privind radioprotecția și securitatea radiologică în practicile de radioterapie;
- *Directiva 97/43/Euratom a Consiliului din 30 iunie 1997* privind protecția sănătății persoanelor împotriva pericolelor pe care le prezintă radiațiile ionizate rezultate din expunerea în scopuri medicale și de abrogare a Directivei 84/466/Euratom a fost transpusă parțial prin HG nr. 727/2014 privind autorizarea activităților nucleare și radiologice;
- *Directiva 2003/122/Euratom a Consiliului din 22 decembrie 2003* privind controlul surselor radioactive închise de mare activitate și al surselor orfane a fost transpusă în HG nr. 632/2011.

a) Analiza comparativă a transpunerii Directivei 2013/59/Euratom

În ceea ce privește transpunerea **Directivei 2013/59/Euratom**, se constată o **implementare parțială a acesteia**, în măsura în care proiectul național nu a preluat toate reglementările acesteia, potrivit constatărilor expuse mai jos.

Astfel, proiectul național, la art. 1 și 2 stabilește obiectul și domeniul de aplicare în ceea ce privește cerințele de securitate pentru protecția sănătății persoanelor ca rezultat al expunerii la radiații ionizante profesionale, medicale și al expunerii publice și situațiilor de expunere la radiații ionizante planificată, existentă sau de urgență, care implică un risc cauzat de expunerea la radiații ionizante, astfel cum prevede art. 1 și 2 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, la art. 3 stabilește cazurile privind neaplicarea expunerii în concordanță cu prevederile art. 3 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 4 din proiectul național definește noțiunile relevante domeniului, precum: „accelerator”, „aspecte practice ale procedurilor radiologice medicale”, „asigurarea calității”, „audit clinic”, „containerul sursei”, „controlul calității”, „control reglementat”, „efecte negative asupra sănătății”, „activare”, etc. similar noțiunilor corespondente prevăzute de art. 4 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național stabilește în art. 5 principiile generale de protecție radiologică în acord cu prevederile art. 5 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 6 din proiectul național instituie norme cu privire la instrumentele de optimizare pentru expunerea profesională, expunerea populației și expunerea medicală în conformitate cu prevederile art. 6 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 7, 101 și Anexa I din proiectul național implementează dispozițiile art. 7, 101 și Anexa I din Directiva 2013/59/Euratom referitor la nivelurile de referință pentru situațiile de expunere existentă și de urgență.

În vederea implementării prevederilor art. 8 și 9 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național stabilește limita de vârstă și limitele de doză pentru expunerea profesională în art. 8 și 9 din acesta.

Art. 10 din proiectul național asigură transpunerea dispozițiilor art. 10 din Directiva 2013/59/Euratom referitoare la protecția lucrătoarelor însărcinate și a lucrătoarelor care alăptează.

În conformitate cu normele de la art. 11 și 12 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național, la art. 11 și 12, prevede limitele de doză pentru ucenici și studenți precum și limitele de doză pentru expunerea publică.

Proiectul național, la art. 13, determină estimarea dozei efective și a dozei echivalente în concordanță cu art. 13 din Directiva 2013/59/Euratom.

Potrivit art. 14 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național instituie în art. 14 responsabilitățile generale privind educația, formarea profesională și furnizarea de informații.

Art. 15 și 16 din proiect prevede norme cu privire la formarea profesională a lucrătorilor expuși și informațiile furnizate acestora și informarea, formarea profesională a lucrătorilor care pot fi expuși la surse radioactive orfane în acord cu prevederile art. 14 și 15 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 17 și 18 din proiectul național implementează prevederile art. 17 și 18 din Directiva 2013/59/Euratom în ceea ce privește informarea prealabilă și formarea profesională a lucrătorilor în situații de urgență precum și educația, informarea și formarea profesională în domeniul expunerii medicale.

Proiectul național, stabilește la art. 19 norme cu privire la justificarea practicilor în concordanță cu prevederile art. 19 din Directiva 2013/59/Euratom.

În conformitate cu art. 20 din Directiva 2013/59/Euratom, art. 20 din proiectul de Lege prevede practici care implică produse de consum.

Proiectul național în art. 21 instituie norme cu privire la interzicerea unor practici în concordanță cu reglementările art. 21 din Directiva 2013/59/Euratom.

În acord cu dispozițiile art. 22 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul de Lege, la art. 22, stabilește practicile care implică expunerea deliberată a oamenilor în scopuri imagistice non-medicale.

Art. 23 și Anexa III din proiectul național reglementează dispoziții cu privire la controlul reglementat care implică materiale radioactive naturale în conformitate cu prevederile art. 23 și Anexa VI din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 24 din proiectul național asigură transpunerea normelor art. 24 din Directiva 2013/59/Euratom referitoare la abordarea graduală.

Proiectul național în art. 25-29 instituie dispoziții cu privire la notificare, exceptare de la notificare, cerințe cu privire la eliberarea autorizației de radiologice și procedura de autorizare, în corespunere cu prevederile art. 25-29 din Directiva 2013/59/Euratom.

În conformitate cu art. 30 și Anexa VII din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național prevede la art. 30 și Anexa IV criteriile generale de exceptare de la controlul reglementat.

Art. 31 din proiectul național asigură transpunerea normelor art. 31 din Directiva 2013/59/Euratom cu privire la responsabilitățile în procesul de autorizare.

Art. 32 și 33 din proiectul național instituie obligația privind protecția operațională a lucrătorilor expuși, precum și a ucenicilor și studenților în acord cu prevederile art. 32 și 33 din Directiva 2013/59/Euratom.

Potrivit art. 34 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul de Lege la art. 34 prevede obligația privind consultarea unui expert în protecție radiologică.

În conformitate cu art. 35 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național la art. 35 stabilește măsuri de radioprotecție la locul de muncă.

În acord cu prevederile art. 36 din Directiva 2013/59/Euratom, art. 36 din proiectul național reglementează norme cu privire la clasificarea locurilor de muncă.

Proiectul național, la art. 37 și 38, stabilește cerințe cu referire la zonele controlate și zonele supravegheate în concordanță cu art. 37 și 38 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 39 din proiectul național instituie dispoziții privitor la evaluarea radiologică la locul de muncă în conformitate cu prevederile art. 39 din Directiva 2013/59/Euratom.

În corespunedere cu dispozițiile art. 40 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național reglementează în art. 40 norme cu privire la clasificarea pe categorii a lucrătorilor expuși.

Art. 41 din proiectul național instituie obligația privind monitorizarea dozimetrică individuală în conformitate cu prevederile art. 41 din Directiva 2013/59/Euratom.

Potrivit art. 42 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul de Lege reglementează în art. 42 obligația cu privire la evaluarea dozelor în caz de expunere accidentală.

Art. 43 din proiectul național asigură transpunerea dispozițiilor cu privire la evaluare și raportare rezultatelor în acord cu prevederile art. 43 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 44 din proiectul național stabilește norme cu privire la accesul la rezultatele monitorizării individuale în concordanță cu dispozițiile art. 44 din Directiva 2013/59/Euratom.

Potrivit art. 45 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național reglementează în art. 45 obligația privind supravegherea medicală a lucrătorilor expuși.

Proiectul național, la art. 46, instituie norme cu privire la clasificarea medicală în conformitate cu art. 46 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 47 din proiectul național asigură transpunerea dispozițiilor care se referă la interdicția de angajare sau clasificare a lucrătorilor inapți, în acord cu prevederile art. 47 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 48 din proiectul național instituie obligația cu privire la deschiderea fișelor medicale în conformitate cu prevederile art. 48 din Directiva 2013/59/Euratom.

Potrivit art. 49 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul de Lege la art. 49 prevede obligația privind supravegherea medicală specială.

Proiectul național, la art. 50, stabilește norme cu privire la apeluri în conformitate cu prevederile art. 50 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național în art. 51 instituie obligația cu referire la protecția lucrătorilor externi în concordanță cu reglementările art. 51 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 52 și 53 din proiectul de Lege stabilesc dispoziții cu privire la expuneri autorizate în situații excepționale și expunerea profesională de urgență în acord cu prevederile art. 52 și 53 din Directiva 2013/59/Euratom.

În corespunedere cu dispozițiile art. 54, 74, 103 și Anexei XVIII din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul de Lege, în art. 54, 74, 103 și Anexa IX, prevede norme cu

referire la radonul la locul de muncă, expunerea la radon în interior și stabilirea unui plan de acțiune privitor la radon.

Proiectul național, la art. 55 și 56, stabilește norme cu privire la justificare și optimizare de expunere medicală în concordanță cu reglementările art. 55 și 56 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 57 din proiectul de Lege implementează prevederile art. 57 din Directiva 2013/59/Euratom în ceea ce privește responsabilitățile autorității administrației publice centrale în domeniul ocrotirii sănătății.

Proiectul național, la art. 58, reglementează norme cu privire la procedurile în domeniul ocrotirii sănătății în acord cu prevederile art. 58 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, la art. 59, stabilește cerințe față de instalații și echipamente radiologice în concordanță cu reglementările art. 59 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 60 din proiectul de Lege prevede cerințe față de instalații și echipamente radiologice în acord cu art. 60 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 61 din proiectul național reglementează norme referitor la practicile speciale radiologice medicale în conformitate cu prevederile art. 61 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național în art. 62 instituie obligația privind protecția specială în timpul sarcinii și alăptării în acord cu prevederile art. 62 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 63 din proiectul de Lege prevede dispoziții cu privire la prevenirea expunerii accidentale și neintenționate în concordanță cu art. 63 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, la art. 64 și 66, reglementează norme privind estimările de doze primite de populație, precum și estimarea dozelor la care este expusă populația în acord cu prevederile art. 64 și 66 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, în art. 65, instituie obligația cu referire la protecția operațională a populației în conformitate cu art. 65 din Directiva 2013/59/Euratom.

Potrivit art. 67 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național, la art. 67, stabilește obligația cu privire la monitorizarea evacuărilor radioactive.

Art. 68 din proiectul național stabilește obligații și sarcini pentru administrația obiectivelor radiologice sau nucleare în concordanță cu art. 68 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, la art. 69, 97 și 98 și Anexa V, secțiunea A și B, prevede norme cu privire la obligația de notificare în cazul unei situații de urgență survenite, sistemul de

gestionare și pregătire pentru situații de urgență, în conformitate cu prevederile art. 69, 97, 98 și Anexa XI, secțiunea A și B din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 70, 71 și Anexa VI, secțiunea A și B din proiectul de Lege stabilesc obligația cu privire la informarea populației susceptibile de a fi afectată în caz de urgență, precum și informarea populației afectate în mod efectiv în cazul unei situații de urgență în acord cu prevederile art. 70, 71 și Anexa XII, secțiunea A și B din Directiva 2013/59/Euratom.

Potrivit art. 72 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național, la art. 72, prevede norme cu referire la dezvoltarea unui program de monitorizare a mediului.

Art. 73 din proiectul național instituie obligația cu privire la zonele contaminate în concordanță cu prevederile art. 73 din Directiva 2013/59/Euratom.

În conformitate cu art. 75 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul de Lege la art. 75, prevede dispoziții cu privire la radiațiile gama emise de materiale de construcții.

Art. 76 din proiectul național stabilește obligația privind competența autorității în reglementarea activităților nucleare și radiologie în acord cu dispozițiile art. 76 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, în art. 77 și 78, instituie obligația referitor la transparența și informații privind echipamentele în corespundere cu art. 77 și 78 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 79 din proiectul național prevede norme cu privire la recunoașterea serviciilor și a experților în concordanță cu art. 79 din Directiva 2013/59/Euratom.

În corespundere cu dispozițiile art. 80 și 81 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național la art. 80 și 81, stabilește norme privitor la serviciile de sănătate publică și servicii dozimetrice.

În conformitate cu prevederile art. 82, 83 și 84 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul de Lege la art. 82, 83 și 84, stabilește dispoziții cu privire la expertul în protecție radiologică, expertul în fizică medicală și responsabilul de protecția radiologică.

Proiectul național, în art. 85-88, prevede cerințe generale pentru sursele radioactive deschise și închise, cerințe privind controlul surselor radioactive închise de mare activitate, precum și cerințele specifice pentru autorizarea surselor radioactive închise de mare activitate, în concordanță cu prevederile art. 85-88 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 89 și 90 din proiectul național instituie norme cu privire la evidența surselor radioactive închise de mare activitate, precum și ținerea evidenței de către Agenția Națională în corespundere cu prevederile art. 89 și 90 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, în art. 91 și Anexa VIII, stabilește obligația privind controlul surselor închise de mare activitate în acord cu prevederile art. 91 și Anexa XVI din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 92 din proiectul național prevede obligația referitor la detectarea surselor radioactive orfane în corespundere cu prevederile art. 92 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, la art. 93, instituie obligația cu privire la sistemele menite să detecteze prezența contaminării în produsele metalice în acord cu dispozițiile art. 91 din Directiva 2013/59/Euratom.

În acord cu dispozițiile art. 94 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul național la art. 94, prevede dispoziții privind recuperarea, gestionarea, controlul și depozitarea definitivă a surselor radioactive orfane.

Art. 95 din proiectul național prevede instituirea unui sistem de garanții financiare pentru surselor radioactive orfane în concordanță cu prevederile art. 95 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, în art. 96, stabilește obligația cu privire la notificarea și înregistrarea evenimentelor radiologice sau nucleare semnificative în acord cu art. 96 din Directiva 2013/59/Euratom.

Potrivit art. 99 din Directiva 2013/59/Euratom, proiectul de Lege, în art. 99, prevede norme cu cooperarea internațională cu alte state terțe cu privire la o situație de expunere de urgență sau situație de expunere existentă.

Art. 100 din proiectul național reglementează măsuri și programe pentru situațiile de expunere existentă în corespundere cu prevederile art. 100 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, la art. 102, prevede dispoziții privind atribuirea de responsabilități pentru punerea în aplicare a strategiilor de gestionare a situațiilor de expunere existentă în concordanță cu art. 102 din Directiva 2013/59/Euratom.

Art. 104 din proiectul național, instituie obligația privind asigurarea controlului de stat în conformitate cu prevederile art. 104 din Directiva 2013/59/Euratom.

Proiectul național, în art. 105, prevede norme cu privire la asigurarea aplicării legii în acord cu art. 105 din Directiva 2013/59/Euratom.

b) Obiecții privind compatibilitatea cu Directiva 2013/59/Euratom

Din analiza comparativă a proiectului național prin prisma Directivei 2013/59/Euratom, constatăm că acesta nu a asigurat transpunerea unor elemente obligatorii ale acesteia, fără a explica motivele netranspunerii în Tabelul de concordanță.

Aceste prevederi se referă la:

- O serie de noțiuni relevante domeniului, care sunt utilizate pe parcursul proiectului de Lege: definiția "activitate "(A) (art. 4, pct. 5); definiția "niveluri de eliberare" (art. 4, pct. 11); definiția "expert în fizică medicală" (art. 4, pct. 49); definiția "populație" (art. 4, pct. 53); definiția "sursă de radiații" (art. 4, pct. 75) și definiția "sursă închisă" (art. 4, pct. 90);
- Anexa III din actul UE, care prevede valorile activității care definesc sursele închise de mare activitate menționate de art. 4, punctul 41 din Directivă. Menționăm în acest sens, că noțiunea de "sursă radioactivă închisă de mare activitate" din art. 4 al proiectului național statuează că valoarea activității surselor închise de mare activitate este prevăzută de "acte normative", fără a fi clar dacă acestea sunt acte existente sau vor fi elaborate ulterior;
- Anexa V din actul UE care reflectă lista orientativă a practicilor care implică expunerea imagistică în scopuri non-medicale menționată la art. 22 din proiectul de Lege. Cu referire la aceasta, art. 22, alin. (1) din proiect pune în sarcina autorității administrației publice în domeniul sănătății și Agenției naționale identificarea acestor practici, fără a fi clar actul normativ existent sau ce le va stabili ulterior;
- Anexa VIII din actul UE care reglementează definiția și utilizarea indicelui concentrației activității pentru radiațiile gamma emise de materialele de construcții menționate la art. 75, alin. (2) din proiectul național. Astfel, Anexa conține formula de calcul a indicelui concentrației activității radionuclizilor primordial RA-226, Th-232 și K-40;
- Anexa X din actul UE care reglementează sistemul de date pentru monitorizarea radiologică individuală menționat la art. 43, 44 și 51 din proiectul de Lege. Astfel, aceasta conține norme detaliate privind cerințele generale privind organizarea sistemului, secțiunile obligatorii ale acestuia, datele care trebuie incluse în acesta, inclusiv datele privind lucrătorii externi, precum și dispoziții privind documentul de monitorizare radiologică;
- Anexa XIII din actul UE care reflectă lista orientativă a tipurilor de materiale de construcții avute în vedere cu privire la radiațiile gamma emise de aceasta menționată la art. 75, alin. (2) din proiect. Aceasta conține o listă de materiale propriu-zise fie naturale (șisturi de alaun, materiale de construcții sau aditivi de origine magmatică), precum și materiale care încorporează reziduuri din industriile de prelucrarea a materialelor radioactive naturale (cenușa zburătoare, fosfogips, zgură de fosfor, zgură de staniu, etc);
- Anexa XIV din actul UE care conține informațiile care trebuie furnizate în evidența surselor închise de mare activitate (HASS) menționate la art. 89, art. 91 (1) din actul UE, care menționează că întreprinderea care desfășoară activități cu implicarea surselor închise de mare activitate urmează să respecte cerințele stabilite la Anexa XV și Anexa XVII cu privire la lista orientativă a tipurilor situațiilor de expunere existentă menționată la art. 100.

De asemenea, cu referire la Anexa IV din proiectul național, care a transpus criteriile de exceptare și eliberare de la controlul reglementat din Anexa VII a actului UE, menționăm că nu au fost transpuse și prevederile de la Tabelul A referitoare la valorile concentrației

activității pentru exceptarea sau eliberarea materialelor care pot fi aplicate în mod implicit oricăror cantități și tipuri de materiale solide și cele din Tabelul B privind valorile de exceptare totale ale activității și valorile de exceptare pentru concentrația activității în cantități moderate de orice tip de material.

Totodată, cu referire la o serie de prevederi din actul UE, autorul a optat pentru transpunerea directă a acestora în proiectul național, prin metoda "copy-paste", ceea ce nu asigură implementarea eficientă a normelor UE. Astfel, cu referire la art. 27 din proiectul Legii care a transpus art. 27 din actul UE, constatăm că nu este clară procedura la care vor fi supuse practicile menționate la alin. (1), cea de notificare sau cea de înregistrare, ori prin transpunerea acestora, trebuia selectată normativ opțiunea respectivă. Mai mult, ulterior, proiectul național reglementează doar procedura de înregistrare la Agenția națională. La fel și art. 50 din proiectul național care a transpus art. 50 din actul UE și care se referă la apeluri reprezintă o transpunere necorespunzătoare a normei UE, ori nu este clar cum va stabili autoritatea publică din domeniul sănătății procedura de apel. Considerăm că, aceste norme trebuie să se regăsească într-un act normativ general aplicabil pentru a nu crea norme discreționare.

c) Obiecții privind tehnica legislativă

Art. 1 și art. 5, teza I din proiectul național operează cu referințe directe la Directiva 2013/59/Euratom. În acest context, atenționăm că, în textul actelor naționale nu sunt admise trimiteri directe la actele UE, cu excepția clauzei de armonizare, or potrivit pct. 22 din Regulamentul privind armonizarea legislației RM cu legislația UE, aprobat prin HG nr. 1171/2018, trimiterea la legislația UE nu reprezintă o metodă de transpunere. Astfel, referințele la actele UE vor fi excluse.

De asemenea, art. 99 din proiectul național, care se referă la cooperarea internațională operează cu termeni specifici statelor membre și spațiului UE – state membre și țări terțe. Ținând cont de statutul actual al RM în raport cu UE, termenii în cauză se vor substitui cu o sintagmă generică "alte state".

d) Prevederi ale Directivei 2013/59/Euratom non aplicabile

Art. 76 (2)-(5), art. 79 (2)-(3) din actul UE, care reflectă competențe ale Comisiei Europene, precum și art. 106-109 din Directivă, care conține dispozițiile finale sunt prevederi UE neaplicabile și care nu pot fi transpuse de RM.

III. Respectarea mecanismului de armonizare

a) Obiecții privind clauza de armonizare

Proiectul național nu conține clauza de armonizare, care este obligatorie pentru toate actele normative care au ca scop transpunerea legislației UE, inclusiv și pentru cele de

modificare. Astfel, ținând cont de prevederile art. 31 și 44 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și celor din pct. 30 și 31 din Regulamentul privind armonizarea legislației RM cu legislație UE, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1171/2018, după clauza de adoptare a proiectului național urmează a fi inserată clauza de armonizare în redacția următoare:

Prezenta Lege transpune parțial Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizate și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 13 din 17 ianuarie 2014.

b) Obiecții privind Nota informativă

Nota Informativă a proiectului național urmează a fi revizuită în vederea respectării cerințelor stabilite în art. 30 din Legea 100/2017 privind actele normative, respectiv, întocmită în conformitate cu modelul stabilit în Anexa nr. 1 din actul normativ menționat. Astfel, la compartimentul 3 din Nota informative va fi completat cu informații despre angajamentele asumate de RM în temeiul acordurilor bilaterale cu UE care au stat la baza elaborării proiectului național, actul normativ al UE care este transpus, precum și mențiunea privind elaborarea Tabelului de concordanță. De asemenea, compartimentul 9 va fi completat cu datele despre concluziile expertizei de compatibilitate.

c) Obiecții privind Tabelul de concordanță

Tabelul de concordanță al proiectului național nu corespunde cerințelor legale înaintate pentru acesta, astfel se impune actualizarea lui în conformitate cu condițiile stabilite de Anexa 3 la HG 1171/2018. Astfel, acesta va fi modificat, după cum urmează :

- Pct. 4 al Tabelului de concordanță va reflecta întreg textul actului UE, în speță, se va introduce alin. (2) și (3) în art. 19, alin. (4) în art. 44, art. 81 (parțial este inclus textul), art. 92 și 93, Anexa I, Anexa IV, Anexa III, Anexa VII, Anexa XI, Anexa XII, Anexa XV, Anexa XVI și Anexa XVIII.
- Pct. 5 al Tabelului de concordanță va include și întreg textul proiectului de act normativ național, în speță, alin. (2) în art. 19, precum și textul Anexelor I-IX.
- Totodată, se va ține cont de omisiunile de transpunere constatate în compartimentul II al Declarației de compatibilitate, cu ajustarea și modificarea, după caz, a gradului de transpunere în tabelul de concordanță.

IV. Concluzii

Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, din perspectiva compatibilității cu legislația europeană în discuție, apreciem că, *proiectul național și-a atins parțial finalitatea*

urmărită, având în vedere omisiunile de transpunere constatate în compartimentul II al Declarației de compatibilitate, care urmează a fi clarificate de autorul proiectului în procesul de definitivare a acestuia. De asemenea, vor fi revizuite și ajustate în mod corespunzător instrumentele procesului de armonizare (clauza de armonizare, Nota informativă și tabelul de concordanță), precum și vor fi înlăturate deficiențele de tehnică legislativă, conform obiecțiilor formulate în compartimentul III al prezentei Declarații.

Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.

Expert al Centrului de armonizare a legislației:

Igor IGNAT, consultant principal

Email: igor.ignat@gov.md

Tel: 022-250-576

Ignat